

ZÁKLADNÍ ŠKOLA T. G. MASARYKA ŠTĚTÍ

Preventivní program školy

pro školní rok 2020/2021

Obsah

Úvod.....	2
1 Charakteristika školy, popis současného stavu problematiky	2
2 Cíle preventivního programu školy.....	2
2.1 Dlouhodobé cíle.....	2
2.2 Střednědobé cíle.....	3
2.3 Krátkodobé cíle.....	3
3 Vymezení cílové skupiny	4
4 Specifická a nespecifická prevence.....	4
5 Spolupráce s ostatními institucemi.....	6
6 Organizace a struktura prevence	6
7 Evaluace PPŠ	7
8 Kontakt na metodika primární prevence	7

Úvod

Nárůst rizikového chování se týká i populace mládeže a dětí školního věku. Děti, které navštěvují ZŠ, patří k nejohroženější skupině.

Je tedy důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky a poskytnout žákům potřebné informace formou, která je přiměřená jejich věku.

Z tohoto důvodu i naše škola připravuje a realizuje program primární prevence rizikového chování a problematikou rizikového chování se komplexně zabýváme.

Základními dokumenty pro práci školního metodika prevence zůstávají vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních (a její doplnění – vyhláška č. 116/2011 Sb.), metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže ve školách a školských zařízeních (MŠMT č.j.: 21291/2010-28), metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MŠMT-21149/2016 v aktuálním znění a zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek.

1 Charakteristika školy, popis současného stavu problematiky

Základní škola T. G. Masaryka Štětí se nachází ve vilové čtvrti v blízkosti centra města. Škola je dobře dosažitelná z centra města. V každém ročníku je otevřena jedna třída, celkový počet žáků je aktuálně 206. Pedagogický sbor je tvořen 19 pedagogickými pracovníky.

Mezi místa nejvíce ohrožená výskytem šikany či agresivního chování patří chodby školy, toalety či přímo třídy a bezprostřední okolí školy. Se závažnými nebo organizovanými případy šikany se škola v posledních letech nesešla.

Ve školním roce 2019/2020 jsme v rámci primární prevence šetřili dva případy šikany (z toho jeden případ byla šikana zaměřená na učitele) v počátečním stadiu, které se nám podařilo včas zachytit a společně se zákonnými zástupci žáků vyřešit a nastavit efektivní opatření. Dále jsme řešili vulgární vyjadřování některých žáků (práce se třídou a jednotlivci, setkáním se zákonnými zástupci, kázeňským opatřením).

2 Cíle preventivního programu školy

2.1 Dlouhodobé cíle

- Ve školním prostředí prohlubovat a upevňovat atmosféru porozumění, respektu, jistoty a tolerance vedoucí k naplnění všech uvedených cílů.
- Schopnost kriticky zhodnotit přijaté informace, utvářet si svůj vlastní názor a umět ho prosadit mezi ostatními, ale zároveň kritiku i přijímat a konstruktivně ji využít.

- Prostřednictvím každodenního působení všech pedagogů a na základě výuky nejen souvisejících předmětů (výchova ke zdraví, výchova k občanství, svět kolem nás apod.) motivovat žáky k rozvoji sociálních kompetencí (ochota a schopnost spolupracovat, tolerance k názorům druhých, k odlišnostem v přesvědčení, kultuře či zvycích ostatních jedinců, konstruktivní komunikace na úrovních žák - žák, žák - učitel, učitel - učitel a učitel - rodič).
- Podněcovat rozvoj vůle jako nepostradatelné vlastnosti osobnosti mající za následek zvýšenou odolnost vůči sociálně nežádoucím jevům, podporovat utváření zdravého sebevědomí.
- Podporovat u žáků vědomí odpovědnosti za své vlastní zdraví i zdraví druhých, informovat o zásadách zdravého životního stylu, především o nebezpečí užívání návykových látek.

2.2 Střednědobé cíle

- Úzce spolupracovat s rodiči žáků, ostatními pedagogickými pracovníky a dalšími výchovnými, poradenskými a jinými institucemi.
- V případě zájmu či potřeby zajistit informovanost rodičů žáků ohledně rizikových projevů chování (dále jen „RPCH“), jejich následků a prevence.
- Pozitivně motivovat ostatní pedagogy k řešení rizikového chování.
- Cíleně zajistit pocit úspěchu u co nejvyššího procenta žáků, monitoring úspěchu žáků ve všech oblastech jejich působení (sport, hudba, dramatika, práce s technologiemi atd.).

2.3 Krátkodobé cíle

- Organizačně zajistit průběh všech plánovaných výchovně vzdělávacích akcí s tematikou primární prevence.
- Provádět monitoring rizikového chování.
- Zapojovat žáky do aktivit školy.
- Řešit efektivně aktuální problémové situace v oblasti rizikového chování.
- Zajistit proškolení učitelů v oblasti prevence rizikového chování, vedení třídnických hodin.

3 Vymezení cílové skupiny

⇒ Žáci

V oblasti šikany zaměření na všechny ročníky (1.-9., 6-15 let), při prevenci záškoláctví a užívání návykových látek se Preventivní program školy (dále „PPŠ“) soustředí na žáky 5.-9. ročníku.

⇒ Pedagogové

Začínající i zkušení pedagogové bez ohledu na třídnictví či další funkce.

⇒ Rodiče

Primární zaměření na rodiče všech žáků. Cílené vytipování rodičů žáků s rizikovými projevy chování (dále „RPCH“), individuální práce s nimi.

4 Specifická a nespecifická prevence

Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže ve školách a školských zařízeních, MŠMT č.j.: 21291/2010-28 vysvětluje rozdíly mezi těmito dvěma pojmy takto:

Specifická primární prevence – aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků.

Jedná se o:

- všeobecnou prevenci, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika,
- selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování,
- indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.

Specifická prevence probíhá na naší škole v následujících oblastech:

Žáci se účastní besed a přednášek na různá témata (např. závislosti, volba povolání, první pomoc, trestná činnost mládeže, dospívání...). Žákům i rodičům jsou k dispozici konzultační hodiny a emailové adresy všech vyučujících bez výjimky (včetně výchovného poradce, kariérového poradce, speciálního pedagoga a metodika primární prevence), včetně asistentů pedagoga, a schránka důvěry. Důležité informace naleznou žáci také na nástěnkách věnovaných prevenci RPCH a výchovnému poradenství.

Nespecifická primární prevence - veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

V prevenci rizikového chování je nezbytně nutné, aby škola co nejintenzivněji spolupracovala s rodiči a zákonnými zástupci žáků. Následující aktivity spadající do nespecifické primární prevence jsou tedy určeny právě pro ně:

- ⇒ Pravidelné volnočasové aktivity pořádané pro rodiče našich žáků.
- ⇒ Příležitostné akce ve všední dny i o víkendech, které jsou pořádány pro naše žáky i jejich rodiče.
- ⇒ Rozloučení s devátáky v rámci akce „Zahradní slavnosti“ v prostorách školní zahrady na konci školního roku, jíž se účastní pedagogové, žáci, rodiče a všichni přátelé školy.
- ⇒ Fungující školská rada.
- ⇒ Rodiče i žáci mohou využívat poradenskou a konzultační činnost poskytovanou výchovným poradcem, kariérovým poradcem, speciálním pedagogem a metodikem primární prevence. Základní informace o činnosti těchto pedagogů, PPŠ a Plánu proti šikanování jsou rodičům podávány prostřednictvím třídních učitelů na třídních schůzkách, jsou zveřejňovány na webových stránkách školy a na nástěnkách metodika prevence a výchovného poradce. Preventivní program školy a Plán proti šikanování je uveřejňován webu školy a na nástěnce ve sborovně školy mezi ostatními důležitými dokumenty.
- ⇒ Intenzivnější komunikace a kvalitnější informovanost zákonných zástupců žáků je zajištěna prostřednictvím elektronického systému škola online, kde se rodiče dozví aktuálně vše o prospěchu i chování žáků a díky úzké komunikaci s třídním učitelem zde naleznou i informace o školních akcích, změnách rozvrhu apod.

Na samotné žáky jsou zaměřeny následující aktivity:

- ⇒ Během celého školního roku se konají projektové dny.
- ⇒ V průběhu tohoto školního roku chceme zřídit školní parlament, kterého se účastní vždy dva zástupci z každé třídy od třetího ročníku včetně.
- ⇒ Na škole působí školní klub, v jehož rámci mají žáci možnost výběru ze široké škály kroužků pořádaných školou.
- ⇒ Pobytové akce (školy v přírodě, lyžařské výcviky).

- ⇒ Víkendové aktivity.
- ⇒ Výlety, exkurze, přespávání ve škole.
- ⇒ Soutěže a olympiády.

5 Spolupráce s ostatními institucemi

- Pedagogicko-psychologická poradna (Roudnice, Litoměřice, Mělník)
- SPC Litoměřice
- Policie ČR
- Středisko výchovné péče Slaný
- Odbor sociálních věcí, odbor péče o dítě Litoměřice
- Městská knihovna ve Štětí
- Městský úřad Štětí
- Dům dětí a mládeže Štětí
- Technický klub mládeže Litoměřice
- VOŠ a SŠ Štětí
- Informační centrum Štětí

6 Organizace a struktura prevence

V rámci preventivních aktivit na škole působí a na realizaci PPŠ se podílejí:

- **Výchovný poradce** – vedle poradenské činnosti koordinuje péči o žáky se specifickými vývojovými poruchami učení, úzce komunikuje s pedagogy i rodiči žáků, zajišťuje spolupráci s Odborem sociálních věcí.
- **Metodik primární prevence** – vytváří PPŠ, poskytuje informace ostatním vyučujícím i žákům zaměřené na primární prevenci rizikového chování, eviduje preventivní činnost školy, provádí evaluaci PPŠ, zajišťuje poradenskou činnost.
- **Kariérový poradce** – poskytuje poradenskou činnost v rámci volby povolání, výběru střední školy.
- **Vedení školy** – koordinuje preventivní aktivity školy a hodnotí jejich efektivitu.
- **Třídní učitelé** – jsou v úzkém kontaktu s rodiči, vyhodnocují vztahy mezi žáky jednotlivých tříd, poskytují metodikovi primární prevence nezbytné informace o třídním klimatu.
  - spolupracují se školním metodikem prevence, podílí se na realizaci Preventivního programu školy a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě,

- motivují k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem a dbají na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě); podporují rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy,
- zprostředkovávají komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci žáků třídy,
- získávají a udržují si přehled o osobnostních zvláštностech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí.
- **Pedagogičtí pracovníci** – věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod ŠVP školy
  - na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhuji opatření,
  - prostřednictvím výuky jednotlivých předmětů se snaží usnadnit žákům dosažení výše uvedených kompetencí a realizovat vytýčené cíle PPŠ,
  - v rámci dalšího vzdělávání se pedagogičtí pracovníci účastní školení a seminářů.

7 Evaluace PPŠ

Preventivní program školy je vyhodnocován jednou ročně na základě:

- ⇒ dotazníků určených žákům (k diagnostice vztahů mezi žáky a určení atmosféry v třídních kolektivech jsou používány elektronické dotazníky z portálu www.proskoly.cz). Prostřednictvím dalších dotazníků je zjišťována míra pocitu ohrožení žáků šikanou či jiným druhem agrese, zkušenost žáků s návykovými látkami či některé jejich vztahově postojové vlastnosti. S výsledky těchto dotazníků jsou seznámeni i další učitelé, kteří se aktivně zapojují do hledání nejvhodnějších řešení odhalených nedostatků),
- ⇒ dotazníky pro zákonné zástupce žáků,
- ⇒ pozorování metodika primární prevence i ostatních pedagogů,
- ⇒ účasti žáků na mimoškolních aktivitách i akcích pořádaných školou,
- ⇒ konzultací s žáky i jejich rodiči,
- ⇒ setkání školního poradenského pracoviště (dle potřeby), z něhož jsou vedeny řádné zápisy.

8 Kontakt na metodika primární prevence

PhDr. Bc. Gabriela Hrušková

Individuální konzultace po dohodě.

Vypracovala: PhDr. Bc. Gabriela Hrušková, metodik prevence a ředitelka školy

Ve Štětí dne 1. 9. 2020